

Filippino's op zoek naar rassen vo

De LNV-raad namens Nederland voor de Filippijnen is drs. Adrie de Roo. Nog niet zo lang geleden overlegde hij met de minister van landbouw van de Filippijnen over mogelijkheden om op de eilanden aardappelen te telen die geschikt zijn voor verwerking. Dit om deviezen te sparen en om lokaal meerwaarde aan de aardappelketen te geven. Ook is gesproken over een mogelijke rol voor het Nederlandse bedrijfsleven in dit voorstel. Aan onderzoekers van Wageningen UR, Anton Haverkort en Romke Wustman, is gevraagd om de haalbaarheid hiervan uit te zoeken.

De Filippijnen zijn een eilandenrijk met een oppervlakte van bijna acht keer Nederland. Het ruim zeventuizend eilanden tellende land ligt net ten noorden van Indonesië. Het was eeuwenlang een kolonie van Spanje. Vandaar dat de mensen er Spaanse namen hebben en dit het enige christelijke (katholieke) Aziatische land is. Het is ook veertig jaar een kolonie van de Verenigde Staten van Amerika geweest. Om deze reden is de tweede en tevens officiële taal het Engels. Op de Filippijnen wonen bijna 90 miljoen mensen en het land heeft 5,5 miljoen hectare akkerland,

met rijst als hoofdgewas. Maïs is eveneens een belangrijk voedselgewas en de aardappel telt mee als een gangbare groente, zoals ui en tomaat. De lokaal geteelde aardappels zijn alleen bestemd voor de versmarkt en kennen geen verwerking. Toch eten de Filippino's wel degelijk verwerkte aardappelen. Daarvoor importeren ze geschikte aardappelen en die verwerken ze in eigen land tot chips. Ook importeren ze kant-en-klaare chips en ingevroren frites voor levering aan de talloze snelbedieningsrestaurants die hier te vinden zijn.

Wanneer een teler minder tevreden is over zijn pootgoed gaat hij op zoek naar betere velden. Die zijn dikwijls bij pootgoedtelers hogerop in de bergen te vinden.

voor eigen teelt van chipsaardappelen

De laatste dertig jaar heeft de teelt van de aardappel op de Filippijnen veel buitenlandse hulp gekregen, van zowel Duitsland, Peru als Nederland.

Nadeel voor de afzet op het eiland Mindanao is de grote afstand tot de hoofdstad Manilla. Transport overzee maakt de aardappelen duurder dan het transport over land op het eiland Luzon.

Twee keer per jaar telen

Het huidige aardappelareaal van de Filippijnen is volgens officiële tellingen ongeveer 7.000 hectare groot. Er zijn echter ook statistieken bekend die het op ruim 10.000 hectare houden. Veel Filippino's telen namelijk twee keer aardappel in hetzelfde jaar en die zijn in de laatste statistieken meegenomen. De gemiddelde opbrengst is 15 ton per hectare zodat de totale nationale productie er rond de 105.000 ton per jaar is, waarmee de gemiddelde aardappelconsumptie per Filippino maar 1,3 kg per jaar is.

De totale aardappelimport, vers en verwerkt, bedraagt volgens het Filippijnse bureau voor de statistiek ongeveer 80.000 ton. Wanneer we aannemen dat per kilo frites 2 kilo aardappelen nodig zijn en voor chips 4 kilo, dan komt de totale import neer op circa 125.000 ton. Daarnaast importeert het land nog ongeveer 10.000 ton aardappelzetmeel.

Geen mechanisatie

De meeste aardappelvelden zijn te vinden in het bergland in het noorden van het grote noordelijke eiland Luzon. Dit eiland

Filipino's op zoek naar rassen voor eigen teelt van chipsaardappelen

FILIPPIJNEN IN CIJFERS EN FEITEN

Aantal inwoners: 89,5 miljoen
Bevolkingsgroei: 1,8%
Oppervlakte: 300.179 km²,
verdeeld over 7.107 eilanden, waarvan
Luzon en Mindanao de grootste zijn
Bestuur: democratische republiek
Bruto Binnenlands Product (BBP):
85,6 miljard euro (2006)
Economische groei: 5,4% (2006)
Inflatie: 6,3%
Totale invoer: 38,9 miljard euro (2006)
Totale uitvoer: 33,8 miljard euro (2006)
Belangrijkste handelspartners:
Verenigde Staten, Japan, Singapore,
Taiwan, China, Zuid-Korea, Hongkong,
Nederland

Zij verzorgen de nateelt van het uitgangsmateriaal in plastic kassen. Verreweg het grootste deel van het pootgoed bestaat uit de kleine knolletjes van de vorige oogst.

ligt ongeveer 300 kilometer ten noorden van de hoofdstad Manilla, waar met 11 miljoen inwoners de meeste afnemers wonen. Meestal telen de boeren twee keer aardappelen per jaar en met beregening zelfs drie keer. Ze telen dit gewas op terrassen tegen steile berghellingen, 1.500 meter of hoger boven zeeniveau. Dit geheel zonder mechanisatie. Ze geven de

aardappelen een kleine hoeveelheid kunstmest en wat kippenmest. Tijdens het heftige regenseizoen, compleet met tyfoons, zien ze zich genoodzaakt soms tot wel twee keer per week tegen Phytophthora te spuiten. Een teeltgebied dat minder areaal heeft, maar waar het areaal wel groeit ligt in de hooglanden van het zuidelijke eiland Mindanao. Dit is

het tweede grootste eiland van de Filippijnen. De boeren kunnen hier vrijwel jaarrond aardappelen telen. Dat komt omdat de regenval hier gelijkmatiger is en er geen tyfoons voorkomen. Nadeel voor de afzet is de grote afstand tot de hoofdstad Manilla. Transport overzee maakt de aardappelen duurder dan het transport over land op het eiland Luzon.

en in de supermarkten betalen consumenten tussen de 0,50 euro per kilogram voor kriel en 1,20 euro per kilogram voor grote aardappelen in kleine plastic verpakkingen.

Lokaal geteelde aardappels zijn alleen bestemd voor de versmarkt en kennen geen verwerking.

Filipino's op zoek naar rassen voor eigen teelt van chipsaardappelen

Veel buitenlandse hulp

De laatste dertig jaar heeft de teelt van de aardappel op de Filippijnen veel buitenlandse hulp gekregen, van zowel Duitsland, Peru als Nederland. Peru verleende vooral informatie vanuit het Internationaal Aardappelcentrum CIP en Nederland verzorgde trainingen tijdens de Internationale Aardappelcursus te Wageningen. Op beide eilanden werken instituten van het Filippijnse ministerie van landbouw aan snelle vermeerdering. Deze stellen tegen betaling stekjes en miniknollen beschikbaar aan hierin 'gespecialiseerde' pootgoedtelers. Zij verzorgen de nateelt van het uitgangsmateriaal in plastic kassen. Verreweg het grootste deel van het pootgoed bestaat uit de kleine knolletjes van de vorige oogst. Deze zijn ongeveer acht maanden, al dan niet in het licht, bewaard. Wanneer een teler minder tevreden is over zijn pootgoed gaat hij op zoek naar betere velden. Die zijn dikwijls bij pootgoedtelers hogerop in de bergen te vinden. Het meest favoriete ras voor de versmarkt is de Granola, een bekend ras van het Nederlandse handelshuis Den Hartigh. Daarnaast zijn ook rassen als Conchita, Cosima, Red Pontiac en Solibao populair. Een uit Vietnam afkom-

stig ras, de Igorota, is zowel voor vers als voor verwerking in te zetten en dat biedt natuurlijk kansen voor een eventuele teelt van verwerkingsaardappel.

Hoge productiekosten

Ondanks de lage lonen, een dagloner krijgt nog geen euro per dag, zijn de productiekosten van de aardappel hoog. Deze bedragen bij benadering 30 euro per 100 kilogram. Dat zit 'm in het relatief dure pootgoed, het gebruik van chemicaliën tegen onder meer Phytophthora en de arbeidskosten vanwege de vele handarbeid. De gemiddelde verkoopprijs af boerderij is ongeveer 35 euro per 100 kilogram en in de supermarkten betalen consumenten tussen de 0,50 euro per kilogram voor kriek en 1,20 euro per kilogram voor grote aardappelen in kleine plastic verpakkingen. De geïmporteerde aardappelen voor de lokale chipsfabricage kosten CIF Manilla ongeveer 32 euro per 100 kilogram. Hier komt nog 40 procent importtax bij op. Op het eerste gezicht lijkt het erop dat de lokale aardappel moet concurreren met de geïmporteerde. Echter, lokale chipmakers als URC en Liwayway contracteren geen lokale aardappelen vanwege de mindere kwaliteit en de onzekerheid betreffende de aanvoer.

Import vervangen door eigen teelt

Momenteel onderzoekt Wageningen Universiteit of er mogelijkheden zijn om de jaarlijks geïmporteerde 20.000 ton aan verse aardappelen voor de chipsindustrie geleidelijk te vervangen door productie op het eiland Mindanao. Ze kiezen voor chips, omdat die markt een kleinere omvang heeft dan diepgevroren frites. Bovendien is er al een chipsindustrie aanwezig op basis van geïmporteerde aardappelen en voor frites ontbreekt deze nog. Verder is het makkelijker om aan de specificaties voor chips dan voor frites te voldoen. Het eiland Mindanao heeft de voorkeur op bijvoorbeeld een eiland als Luzon, omdat hier meer potentieel aardappelland is en de teelt daarmee makkelijker is uit te breiden. Wageningen Universiteit wil nagaan of het uiteindelijk mogelijk is om Nederlands pootgoed te gebruiken. Dat zou betekenen dat de Filippijns straks 2.000 ton pootgoed per jaar importeren in plaats van 20.000 ton chipsaardappelen. Samen met het Filippijnse ministerie van landbouw en het bedrijfsleven daar en hier zal een taakgroep bezien of deze plannen op termijn in daden zijn om te zetten. ●

Instituten van het Filippijnse ministerie van landbouw aan snelle vermeerdering. Deze stellen tegen betaling stekjes en miniknollen beschikbaar aan hierin 'gespecialiseerde' pootgoedtelers.